

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15023466	Lamas de Abade	Santiago de Compostela	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	Sanidade	CSSAN06	Anatomía patolóxica e citodiagnóstico	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de proba libre

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1370	Fisiopatoloxía xeral	2023/2024	0	213	0

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	LAURA DÍAZ JULLIEN
Outro profesorado	

2. Resultados de aprendizaxe e criterios de avaliación

2.1. Primeira parte da proba

2.1.1. Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo
RA1 - Recoñece a estrutura e a organización xeral do organismo humano, e describe as súas unidades estruturais e as relacións segundo a súa especialización
RA2 - Identifica o proceso de desenvolvemento da doenza en relación cos cambios funcionais do organismo e as alteracións que provoca
RA3 - Recoñece os trastornos do sistema inmunitario en relación coas características xerais da inmunidade
RA4 - Identifica as características das doenzas infecciosas, tendo en conta a relación dos axentes infecciosos coas manifestacións clínicas
RA5 - Identifica o proceso de desenvolvemento tumoral e describe as características das neoplasias benignas e malignas
RA6 - Recoñece manifestacións de doenzas dos grandes sistemas do organismo e describe as alteracións fisiolóxicas das patoloxías máis frecuentes
RA7 - Recoñece trastornos hemodinámicos e vasculares, tendo en conta a relación das súas alteracións con doenzas humanas de grande morbilidade e alta mortalidade
RA8 - Recoñece trastornos endócrino-metabólicos e da alimentación, en relación con manifestacións de patoloxías comúns

2.1.2. Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos resultados de aprendizaxe por parte do alumnado

Criterios de avaliación do currículo
CA1.1 Detállouse a organización xerárquica do organismo desde a célula ao sistema
CA1.2 Describiuse a estrutura celular e os seus compoñentes
CA1.3 Describiuse a fisioloxía celular
CA1.4 Clasificáronse os tipos de tecidos
CA1.5 Detalláronse as características de cada tipo de tecidos

Crterios de avaliación do currículo
CA1.6 Enunciáronse os sistemas do organismo e a súa composición
CA1.7 Definiuse a posición anatómica
CA1.8 Describíronse os planos e as posicións
CA1.9 Localizáronse e enumeráronse as rexións e as cavidades corporais
CA1.10 Relacionáronse as estruturas anatómicas, os órganos e os sistemas coas cavidades nas que están situados
CA2.1 Describiuse o proceso dinámico doenza
CA2.2 Detalláronse os cambios e as alteracións na estrutura e nas funcións celulares
CA2.3 Describíronse os elementos constituíntes da patoloxía
CA2.4 Definíronse as partes da clínica
CA2.5 Especificáronse os grupos de doenzas
CA2.6 Clasificáronse os procedementos diagnósticos complementarios
CA2.7 Detalláronse as posibilidades terapéuticas fronte á doenza
CA2.8 Especificouse a etimoloxía dos termos clínicos utilizados en patoloxía
CA3.1 Describíronse os órganos e as células do sistema inmune
CA3.2 Diferenciáronse os mecanismos de resposta inmunolóxica
CA3.3 Definíronse as características da inmunidade específica
CA3.4 Detalláronse as características da resposta inmunolóxica específica
CA3.5 Secuenciouse a resposta inmunolóxica

Crterios de avaliación do currículo
CA3.6 Clasifícanse a patoloxía do sistema inmune
CA3.7 Descríbanse as patoloxías máis frecuentes do sistema inmune
CA3.8 Detállouse a inmunización pasiva e activa
CA4.1 Descríbanse as características das fontes de infección
CA4.2 Detálláronse os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas
CA4.3 Descríbanse os tipos de axentes infecciosos
CA4.4 Detállouse a resposta do organismo á infección
CA4.5 Explicouse a resposta inflamatoria
CA4.6 Defíníronse as características das principais doenzas infecciosas humanas
CA4.7 Analizáronse as posibilidades terapéuticas fronte ás doenzas infecciosas
CA5.1 Clasifícanse as neoplasias
CA5.2 Caracterizáronse as neoplasias benignas e malignas
CA5.3 Detállouse a epidemioloxía do cancro
CA5.4 Clasifícanse os axentes carcinóxenos
CA5.5 Detálláronse as manifestacións clínicas dos tumores
CA5.6 Especificáronse os sistemas de prevención e diagnóstico precoz do cancro
CA5.7 Descríbanse as probas de diagnóstico do cancro e as posibilidades terapéuticas
CA5.8 Analizáronse as manifestacións das neoplasias malignas máis frecuentes

Crterios de avaliación do currículo
CA6.1 Definiuse a actividade fisiolóxica de órganos e aparellos
CA6.2 Describiuse a sintomatoloxía por aparellos máis frecuente
CA6.3 Clasificáronse os signos clínicos por aparellos máis frecuentes
CA6.4 Especificáronse as causas de fallo orgánico
CA6.5 Detalláronse as manifestacións da insuficiencia de órganos e aparellos
CA6.6 Utilizouse a terminoloxía clínica
CA7.1 Describiuse o mecanismo fisiopatolóxico do edema
CA7.2 Detallouse o proceso de formación dun trombo
CA7.3 Definiuse a embolia
CA7.4 Explicáronse as repercusións orgánicas do bloqueo da rega sanguínea no tromboembolismo
CA7.5 Describíronse as características da cardiopatía isquémica
CA7.6 Describíronse as características da embolia pulmonar
CA7.7 Relacionáronse os trastornos hemodinámicos cos accidentes cerebrovasculares
CA8.1 Detalláronse os aspectos cuantitativos e cualitativos da alimentación normal
CA8.2 Defíníronse as características das alteracións fisiopatolóxicas endócrino-metabólicas máis frecuentes
CA8.3 Describíronse as consecuencias fisiopatolóxicas das carencias alimentarias
CA8.4 Explicáronse as características da obesidade
CA8.5 Analizouse o proceso fisiopatolóxico da diabetes

Criterios de avaliación do currículo
CA8.6 Analizouse o proceso metabólico dos lípidos
CA8.7 Detalláronse as repercusións orgánicas do exceso de colesterol

2.2. Segunda parte da proba

2.2.1. Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo
RA1 - Recoñece a estrutura e a organización xeral do organismo humano, e describe as súas unidades estruturais e as relacións segundo a súa especialización
RA2 - Identifica o proceso de desenvolvemento da doenza en relación cos cambios funcionais do organismo e as alteracións que provoca
RA3 - Recoñece os trastornos do sistema inmunitario en relación coas características xerais da inmunidade
RA4 - Identifica as características das doenzas infecciosas, tendo en conta a relación dos axentes infecciosos coas manifestacións clínicas
RA5 - Identifica o proceso de desenvolvemento tumoral e describe as características das neoplasias benignas e malignas
RA6 - Recoñece manifestacións de doenzas dos grandes sistemas do organismo e describe as alteracións fisiolóxicas das patoloxías máis frecuentes
RA7 - Recoñece trastornos hemodinámicos e vasculares, tendo en conta a relación das súas alteracións con doenzas humanas de grande morbilidade e alta mortalidade
RA8 - Recoñece trastornos endócrino-metabólicos e da alimentación, en relación con manifestacións de patoloxías comúns

2.2.2. Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos resultados de aprendizaxe por parte do alumnado

Criterios de avaliación do currículo
CA1.1 Detallouse a organización xerárquica do organismo desde a célula ao sistema

Crterios de avaliación do currículo
CA1.2 Describiuse a estrutura celular e os seus compoñentes
CA1.4 Clasificáronse os tipos de tecidos
CA1.5 Detalláronse as características de cada tipo de tecidos
CA1.6 Enunciáronse os sistemas do organismo e a súa composición
CA1.8 Describíronse os planos e as posicións
CA1.9 Localizáronse e enumeráronse as rexións e as cavidades corporais
CA1.10 Relacionáronse as estruturas anatómicas, os órganos e os sistemas coas cavidades nas que están situados
CA1.11 Aplicouse a terminoloxía de dirección e posición
CA2.2 Detalláronse os cambios e as alteracións na estrutura e nas funcións celulares
CA2.6 Clasificáronse os procedementos diagnósticos complementarios
CA2.7 Detalláronse as posibilidades terapéuticas fronte á doenza
CA2.8 Especificouse a etimoloxía dos termos clínicos utilizados en patoloxía
CA2.9 Aplicáronse as regras de construción de termos no vocabulario médico
CA3.2 Diferenciáronse os mecanismos de resposta inmunolóxica
CA3.4 Detalláronse as características da resposta inmunolóxica específica
CA3.5 Secuenciouse a resposta inmunolóxica
CA3.6 Clasificáronse a patoloxía do sistema inmune
CA3.7 Describíronse as patoloxías máis frecuentes do sistema inmune

Criterios de avaliación do currículo
CA3.8 Detallouse a inmunización pasiva e activa
CA4.1 Describíronse as características das fontes de infección
CA4.2 Detalláronse os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas
CA4.4 Detallouse a resposta do organismo á infección
CA4.5 Explicouse a resposta inflamatoria
CA4.6 Definíronse as características das principais doenzas infecciosas humanas
CA4.7 Analizáronse as posibilidades terapéuticas fronte ás doenzas infecciosas
CA5.1 Clasificáronse as neoplasias
CA5.2 Caracterizáronse as neoplasias benignas e malignas
CA5.4 Clasificáronse os axentes carcinógenos
CA5.5 Detalláronse as manifestacións clínicas dos tumores
CA5.7 Describíronse as probas de diagnóstico do cancro e as posibilidades terapéuticas
CA5.8 Analizáronse as manifestacións das neoplasias malignas máis frecuentes
CA6.1 Definiuse a actividade fisiolóxica de órganos e aparellos
CA6.2 Describiuse a sintomatoloxía por aparellos máis frecuente
CA6.3 Clasificáronse os signos clínicos por aparellos máis frecuentes
CA6.5 Detalláronse as manifestacións da insuficiencia de órganos e aparellos
CA6.6 Utilizouse a terminoloxía clínica

Criterios de avaliación do currículo
CA7.1 Describiuse o mecanismo fisiopatolóxico do edema
CA7.2 Detallouse o proceso de formación dun trombo
CA7.4 Explicáronse as repercusións orgánicas do bloqueo da rega sanguínea no tromboembolismo
CA7.7 Relacionáronse os trastornos hemodinámicos cos accidentes cerebrovasculares
CA8.1 Detalláronse os aspectos cuantitativos e cualitativos da alimentación normal
CA8.2 Definíronse as características das alteracións fisiopatolóxicas endócrino-metabólicas máis frecuentes
CA8.5 Analizouse o proceso fisiopatolóxico da diabetes
CA8.6 Analizouse o proceso metabólico dos lípidos
CA8.7 Detalláronse as repercusións orgánicas do exceso de colesterol

3. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS ESIXIBLES

- 1.-Detalla a organización xerárquica do organismo desde a célula ao sistema.
- 2.-Describe a estrutura celular e os seus compoñentes.
- 3.-Describe a fisioloxía celular.
- 4.-Clasifica os tipos de tecidos.
- 5.-Detalla as características de cada tipo de tecido.
- 6.-Enuncia os sistemas do organismo e a súa composición.
- 7.-Define a posición anatómica.
- 8.-Describe os planos e as posicións.
- 9.-Localiza e enumeráronse as rexións e as cavidades corporais.
- 10.-Relaciona as estruturas anatómicas, os órganos e os sistemas coas cavidades nas que están situados.

- 11.-Aplica a terminoloxía de dirección e posición.
- 12.-Describe o proceso dinámico doenza.
- 13.-Detalla os cambios e as alteracións na estrutura e nas funcións celulares.
- 14.-Describe os elementos constituíntes da patoloxía.
- 15.-Define as partes da clínica.
- 16.-Especifica os grupos de doenzas.
- 17.-Clasifica os procedementos diagnósticos complementarios.
- 18.-Detalla as posibilidades terapéuticas fronte á doenza.
- 19.-Especifica a etimoloxía dos termos clínicos utilizados en patoloxía.
- 20.-Aplica as regras de construción de termos no vocabulario médico.
- 21.-Describe os órganos e as células do sistema inmune.
- 22.-Diferencia os mecanismos de resposta inmunolóxica.
- 23.-Define as características da inmunidade específica.
- 24.-Detalla as características da resposta inmunolóxica específica.
- 25.-Secuencia a resposta inmunolóxica.
- 26.-Clasifica a patoloxía do sistema inmune.
- 27.-Describe as patoloxías máis frecuentes do sistema inmune.
- 28.-Detalla a inmunización pasiva e activa.
- 29.-Describe as características das fontes de infección.
- 30.-Detalla os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas.
- 31.-Describe os tipos de axentes infecciosos.
- 32.-Detalla a resposta do organismo á infección.
- 33.-Explica a resposta inflamatoria.
- 34.-Define as características das principais doenzas infecciosas humanas.
- 35.-Analiza as posibilidades terapéuticas fronte ás doenzas infecciosas.
- 36.-Clasifica as neoplasias.
- 37.-Caracteriza as neoplasias benignas e malignas.
- 38.-Detalla a epidemioloxía do cancro
- 39.-Clasifica os axentes carcinógenos.
- 40.-Detalla as manifestacións clínicas dos tumores.
- 41.-Especifica os sistemas de prevención e diagnóstico precoz do cancro.

- 41.-Describe as probas de diagnóstico do cancro e as posibilidades terapéuticas
- 42.-Analiza as manifestacións das neoplasias malignas máis frecuentes
- 43.-Define a actividade fisiolóxica dos aparellos máis importantes (aparello respiratorio, dixestivo, sistema uroxenital, nervioso e órganos dos sentidos).
- 44.-Describe a sintomatoloxía por aparellos máis frecuente.
- 45.-Clasifica os signos clínicos por aparellos máis frecuentes.
- 46.-Especifica as causas de fallo orgánico.
- 47.-Detalla as manifestacións da insuficiencia de órganos e aparellos principais.
- 48.-Utiliza a terminoloxía clínica.
- 49.-Describe o mecanismo fisiopatolóxico do edema.
- 50.-Detalla o proceso de formación dun trombo.
- 51.-Define a embolia.
- 52.-Explica as repercusións orgánicas do bloqueo da rega sanguínea no tromboembolismo.
- 53.-Describe as características da cardiopatía isquémica.
- 54.-Describe as características da embolia pulmonar.
- 55.-Relaciona os trastornos hemodinámicos cos accidentes cerebrovasculares.
- 56.-Detalla os aspectos cuantitativos e cualitativos da alimentación normal.
- 57.-Define as características das alteracións fisiopatolóxicas endócrino-metabólicas máis frecuentes.
- 58.-Describe as consecuencias fisiopatolóxicas das carencias alimentarias.
- 59.-Explica as características da obesidade.
- 60.-Analiza o proceso fisiopatolóxico da diabete.
- 61.-Analiza o proceso metabólico dos lípidos.
- 62.-Detalla as repercusións orgánicas do exceso de colesterol.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Proba teórica: para superala, é necesario resolver correctamente o 60% da proba, unha vez descontadas as preguntas incorrectas, o que representaría a cualificación de 5, o resto de puntuación distribuirase equitativamente entre as restantes cualificación ata o 10.

Proba práctica: para superala, é necesario resolver correctamente o 60% da proba, o que representaría a cualificación de 5, o resto de puntuación distribuirase equitativamente entre as restantes cualificación ata o 10.

Será necesario superar a proba teórica para poder presentarse á proba práctica.

Cuando non se supere a proba práctica, non se fará media, é dicir, será necesario superar ámbalas dúas probas para poder aprobar o módulo profesional.

A cualificación do módulo profesional será a media aritmética das cualificacións obtidas en ámbalas dúas probas.

4. Características da proba e instrumentos para o seu desenvolvemento

4.a) Primeira parte da proba

TIPO DE PROBA: Cuestionario de preguntas sobre contidos conceptuais recollidos no currículo deste módulo para este ciclo formativo. Na elaboración do mesmo teranse en conta os resultados de aprendizaxe e os criterios de cualificación indicados no currículo.

CARACTERÍSTICAS DA PROBA

Preguntas tipo test de elección múltiple (4 ou 5 posibles respostas), das cales soamente unha é completamente correcta.

Estas preguntas valoraranse con un punto en caso de ser correctas. Cada pregunta contestada incorrectamente resta 0,33 puntos a. As preguntas sen contestar non serán contabilizadas.

Ao ter que ser cifras enteiras (sen decimais) e comprendidas do 1 ao 10, no caso de ser necesario redondéase o resultado obtido á unidade numérica máis próxima.

Duración da proba teórica: 2 horas.

INSTRUCCIÓN XERAIS

Puntualidade rigorosa, unha vez comezada a proba, ninguén poderá acceder á aula.

Será necesaria a identificación mediante o DNI ou pasaporte, que deberá estar en todo momento sobre a mesa para a verificación por parte do profesorado.

Salvo causa xustificada, na aula non se permite a utilización de ningún dispositivo electrónico, e deberán permanecer apagados, incluído o teléfono móbil. O uso dalgún dispositivos electrónico durante a proba, será obxecto de expulsión.

Unha vez comezada a proba, non poderá abandonar a aula ata pasados trinta minutos.

Sobre a mesa, soamente o material necesario e indicado para a realización dos exercicios.

Uso de bolígrafo azul ou negro. Non está permitido o uso de lapis para marcar as respostas.

As preguntas que aparecen catalogadas como preguntas de reserva serán contestadas na mesma forma que o resto de preguntas, en previsión de posibles anulacións de preguntas. Non teñen efectos de cualificación en primeira instancia, pero en caso de anulación de preguntas servirán para o cómputo da nota.

Antes que calquera dúbida ou consulta, non abandonar o asento, levantar a man e será atendido polo profesorado.

Se necesita un certificado de asistencia, solicíteo á comisión.

Queda totalmente prohibido sacar da aula o exercicio. Os exercicios deberán ser entregados completos ao profesorado.

Material para a proba: bolígrafo azul ou negro.

4.b) Segunda parte da proba

TIPO DE PROBA: Resolución dunha serie de cuestións de tipo procedemental, que permitirán evidenciar a consecución dos resultados de aprendizaxe mediante a aplicación dos criterios de avaliación indicados para cada resultado de aprendizaxe no apartado 2.2.b 2ª parte da proba.

CARACTERÍSTICAS DA PROBA

Resolución dunha serie de cuestións de tipo procedemental: identificación de imaxes (anatómicas, histolóxicas,...), elaboración de modelos, terminación de producións incompletas, resolución de supostos simulados.

Cada cuestión valorarase entre 1 e 10 segundo o grao de consecución.

Ao ter que ser cifras enteiras (sen decimais) e comprendidas do 1 ao 10, haberá que redondear o resultado obtido á unidade máis próxima.

Duración da proba práctica: 2 horas.

INSTRUCCIÓN XERAIS

Puntualidade rigorosa, unha vez comezada a proba, ninguén poderá acceder á aula.

Será necesaria a identificación mediante o DNI ou pasaporte, que deberá estar en todo momento sobre a mesa para a verificación por parte do profesorado.

Salvo causa xustificada, na aula non se permite a utilización de ningún dispositivo electrónico, e deberán permanecer apagados, incluído o teléfono móbil. O uso dalgún dispositivos electrónico durante a proba, será obxecto de expulsión.

Unha vez comezada a proba, non poderá abandonar a aula ata pasados trinta minutos.

Sobre a mesa, soamente o material necesario e indicado para a realización dos exercicios.

Uso de bolígrafo azul ou negro. Non está permitido o uso de lapis para marcar as respostas.

As preguntas que aparecen catalogadas como preguntas de reserva serán contestadas na mesma forma que o resto de preguntas, en previsión de posibles anulacións de preguntas. Non teñen efectos de cualificación en primeira instancia, pero en caso de anulación de preguntas servirán para o cómputo da nota.

Antes que calquera dúbida ou consulta, non abandonar o asento, levantar a man e será atendido polo profesorado.

Se necesita un certificado de asistencia, solicíteo á comisión.

Queda totalmente prohibido sacar da aula o exercicio. Os exercicios deberán ser entregados completos ao profesorado.

Material para a proba: bolígrafo azul ou negro.